

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**76-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

14 травня – 23 травня 2024 р.

досягнення цілей, використовуючи для цього свої способи. Ця відмінність визначає специфіку характеру особистості: життєрадісною і веселою може бути як високоморальна так і підла людина. Наявність життєвих цілей – головна умова формування характеру. Безхарактерній людині властиві відсутність або розмитість цілей. Під формулюванням «сильний характер», передбачаються стійкі прояви властивостей особистості, що жорстко детермінують поведінку, відрізняючи її визначеністю відносини до навколишнього світу. Формулювання «безхарактерна людина», має на увазі людини, позбавленого внутрішньої визначеності, коли кожен учинок більше залежить від зовнішніх обставин, чим від неї самої. Коли немає характеру, тобто є лише зовнішня форма поведінки. У характері, що сформувався, провідним компонентом є система переконань людини. Переконаність визначає довгострокову спрямованість поведінки, непохитність у досягненні поставлених цілей.

Таким чином, характер визначається набором цінностей, що виражаються у відносинах особистості до тієї або іншої частини світу. Характерологічними є ті властивості особистості, які накладають певний відбиток на поведінку й виражають систему відносин людини. Таким чином, визначимо характер як систему відносин особистості до світу, до людей та до самого себе. Дане визначення дає ключ до розуміння структури характеру, як сукупності рис, а також послідовності їх формування в онтогенезі.

Література

1. Помиткін Е. О. *Психологія духовного розвитку особистості: Монографія*. К. : Наш час, 2007. 280 с
2. Столяренко О. Б. *Психологія особистості*. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с

УДК 173.5-055.52-051-055.62-052

*О.В.Кустова, магістрантка групи ФП-501
Науковий керівник: В.В. Шевчук, к.псих.н., доцентка
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ МІЖ БАТЬКАМИ ТА ПІДЛІТКАМИ

Підлітковий вік – це час перевірки всіх членів сім'ї на соціальну, особистісну і сімейну зрілість. З дорослішанням дітей часто всю сім'ю починає лихоманити, загострюються подружні конфлікти, всі проблеми і протиріччя між членами сім'ї виходять назовні. Починається психологічне відділення дитини від батьків, протиставлення себе їм. Підліток може бути грубим, різким, гостро критикувати своїх батьків та інших дорослих. Всі ці

роки багато хто з дорослих не помічали змін в дитині, або не хотіли помічати, вірили в непогрішність свого авторитету, а тут все летить шкереберть.

Не треба забувати, що перед підлітками відкривається вся складність навколишнього світу, соціального життя, в якій дуже нелегко розібратися. Формуються перші життєві принципи, цінності. Буває, що батьки повністю втрачають свій авторитет в очах підлітка. Іноді у батьків свої проблеми. Подружнє життя не ладиться. Не до дитини. Не до спокійного взаєморозуміння. Всі роздратування, накопичені вами за день, виходять назовні, на «винуватого». Але підліток - вже не маленька дитина, яка мовчки страждає від того, що його не помічають, не розуміють. Він протестує, вимагає, щоб з ним рахувалися, щоб його поважали, розуміли, визнавали, і вимагає голосно, і часто звинувачує. Це називається конфлікт.

У цей складний для дитини період він віддаляється від сім'ї і може зблизитися з сторонніми людьми. Заборони і покарання не кращий метод виховання, вони викликають запеклість, злобу, бажання помститися. Можна з упевненістю стверджувати, що слабкий взаємозв'язок батьків і дітей в справах і думках, почуттях один одного створює негативне ставлення один до одного. Підлітки розчаровуються в спілкуванні і переносять своє негативне ставлення до батьків на весь світ дорослих людей.

Підлітки чудово розуміють помилки своєї поведінки, готові визнати їх, а найголовніше вони - готові до дорослого діалогу і навіть наполягають на цьому.

Добре, що є сім'ї, де говорять про все, на будь-яку тему, роблячи тільки поправку на вік дитини, ставлячи наболілі питання і навчаються їх вирішувати разом. Є сім'ї, в яких батьки своїм прикладом показують дитині, як можна вийти з важкої ситуації, з конфлікту. У таких сім'ях підлітковий період протікає спокійно, без бурі, боротьби, жорстокості, без непримиренних протиріч.

Діти, у яких з батьками дружні і довірчі відносини, стають лідерами в подальшому житті. Тому що вони відчувають підтримку з боку батьків, терпиме ставлення до конфліктів, вони намагаються їх залагоджувати по-дорослому, самостійно.

Підліток – це вже не дитина, але ще і не дорослий. І ця, в де чому маргінальна позиція підлітка і є специфікою, цього періоду, але це далеко ще не розкриває суті, не пояснює його поведінки. Необхідність такого погоджування часто пов'язана із значними труднощами, котрі й стають причиною виникнення суперечностей у розвитку підлітка. Ці суперечності можуть протікати в гострій формі, зумовлюючи сильні емоційні переживання, порушення у поведінці школярів, у їх взаєминах з дорослими та ровесниками.

Вивчення психології даного вікового періоду, особливостей родинного спілкування, причин, що призводять до конфліктів у відносинах між батьками та дітьми на сьогодні є досить актуальним питанням.

Література.

1. Беженар Г. *Сім'я очима підлітків. Директор школи, ліцею, гімназії.* 2011. № 1. С. 32–38.

2. Демченко С. *Розвиток та стосунки у підлітковому віці (11-13 років). Тренінгові заняття для батьків. Психолог: Додаток до газ. "Шкільн. світ".* 2008. №15. С.18–22.

3. Жмайло І. *Взаємини підлітків. Психолог.* 2012. № 9. С. 18–20.

УДК 159.947.3:[378:159.9-057.875

*Г.Ю. Волошко, магістрантка
Науковий керівник: В.В. Шевчук, к.псих.н., доцентка
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ОСОБЛИВОСТІ САМОРЕГУЛЯЦІЇ СТУДЕНТІВ- ПСИХОЛОГІВ

Вітчизняними науковцями, які досліджували процес саморегуляції є: М. Боришевський, Н. Войтюк, І. Галян, Г. Качан, В. Чайка. Ними обґрунтовано важливі аспекти саморегуляції, звертаючи увагу, що саморегуляція є здатністю людини керувати собою на основі сприйняття та усвідомлення актів своєї поведінки; саморегуляція як професійно-важлива властивість; саморегуляція діяльності, яка здійснюється людиною як суб'єктом діяльності; система саморегуляції особистості, яка визначає специфічність форм її особистісної активності [2, с. 167].

Аналізуючи наукову, психологічну літературу зауважуємо, що найчастіше під поняттям «саморегуляція» розуміють цілісне функціонування живих систем різних рівнів організації і складності. Саморегуляція здійснюється в єдності енергетичних, динамічних і змістовно-сміслових аспектів. При всій багатоманітності видів виявлення саморегуляція має наступну структуру:

- прийнята суб'єктом мети її доцільної активності;
- модель умов діяльності;
- формат власне виконавчих дій;
- інформація про реально досягнуті результати;
- оцінка відповідності реальних результатів критеріям успіху;
- вирішення питання про необхідність і характер кореляцій діяльності.